# ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a členů JUDr. Pavlíny Brzobohaté, JUDr. Milana Závurky, JUDr. Petra Vlacha, JUDr. Michala Žižlavského a prof. JUDr. Marie Karfíkové, CSc., v právní věci kárné navrhovatelky: **předsedkyně Okresního soudu v Liberci**, se sídlem U Soudu 540/3, Liberec, proti kárně obviněnému: **JUDr. Ing. Arch. Kamil Podhola, Ph.D.**, nar. X, soudce Okresního soudu v Liberci, se sídlem U Soudu 540/3, Liberec, o návrhu na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti soudce ze dne 5. 4. 2019,

takto:

**JUDr. Ing. Arch. Kamil Podhola, Ph.D., nar. X,**
soudce Okresního soudu v Liberci,

se podle § 19 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů,

uznává vinným,

že při své rozhodovací činnosti v postavení samosoudce Okresního soudu v Liberci v řízení pod sp. zn. 18 C 186/2014 opakovaně úmyslně nerespektoval závazné právní názory odvolacího soudu vyjádřené v usneseních Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 24. 11. 2016, sp. zn. 30 Co 74/2016, ze dne 13. 10. 2017, sp. zn. 30 Co 173/2017, a ze dne 10. 10. 2018, 30 Co 206/2018, přičemž posledně uvedeným usnesením bylo nařízeno, aby věc projednal a rozhodl jiný soudce,

tedy porušil povinnost soudce vyplývající z § 79 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“), čímž ohrozil důvěru ve spravedlivé rozhodování soudů,

tím spáchal

kárné provinění podle § 87 odst. 1 téhož zákona

**a za to se mu ukládá**

podle § 88 odst. 1 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

**kárné opatření**

**důtka.**

# Odůvodnění:

## I. Návrh na zahájení kárného řízení

[1] Návrhem podaným u Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného dne 9. 4. 2019 bylo zahájeno kárné řízení proti JUDr. Ing. Arch. Kamilu Podholovi, Ph.D., nar. X, soudci Okresního soudu v Liberci. Důvodem bylo dle kárné navrhovatelky opakované nerespektování závazného právního názoru odvolacího soudu, kterým je dle § 226 odst. 1 o. s. ř. vázán, kárně obviněným. Mělo spočívat v neodstranění vad žaloby, opětovném projednání vadné žaloby a opakovaném nevyhotovení řádného a přezkoumatelného rozhodnutí, čímž měl rovněž způsobit průtahy v řízení a poškodit účastníky, dále pak v kritice a polemice se závěry odvolacího soudu. Tímto jednáním měl kárně obviněný zaviněně porušit své povinnosti soudce a ohrozit tím důvěru v nezávislé, nestranné, spravedlivé a odborné rozhodování soudu.

[2] V kárném návrhu navrhovatelka uvádí, že řízení ve věci sp. zn. 18 C 186/2014 bylo zahájeno dne 30. 5. 2014 podáním nepřehledné a chaotické žaloby. Tuto žalobu začal kárně obviněný projednávat (žádal vyjádření stran), aniž by vyzval žalobce k odstranění jejích vad. Následovala jednání ve věci, a to dne 12. 6. 2015 a 11. 9. 2015, při kterých byli vyslechnuti svědci, a dne 30. 10. 2015, kdy byly provedeny písemné důkazy. První rozsudek ve věci byl vyhlášen dne 2. 12. 2015, čj. 18 C 186/2014-150.

[3] Odvolací soud tento rozsudek usnesením ze dne 24. 11. 2016, čj. 30 Co 74/2016-198, zrušil a věc vrátil kárně obviněnému k dalšímu řízení, jelikož nepovažoval žalobu za projednatelnou. Uvedl, že je věc nepřehledná a obtížně uchopitelná, a je tak třeba, aby žalobce konkretizoval, jaké nároky a v jaké výši uplatňuje. Rovněž zmínil nepřezkoumatelnost rozsudku, neboť nebylo zřejmé, jaký skutkový stav vzal kárně obviněný za prokázaný a jaký právní závěr ohledně přiznávaných nároků učinil. Stejně tak kárně obviněný nedostatečně zhodnotil některé důkazy.

[4] Po vrácení věci nařídil kárně obviněný jednání ve věci na den 22. 3. 2017, aniž by předtím vyzval žalobce k odstranění vad žaloby dle § 43 o. s. ř., jak mu bylo uloženo odvolacím soudem v prvním zrušujícím usnesení. Kárně obviněný pouze zaslal žalobci přípis, v němž jej vyzval, aby sdělil, zda nárokuje plnění smluvní, či poskytnuté a jak byla

stanovena splatnost, a navrhl změnu právní kvalifikace právního jednání. Po jednání, přes námitky žalovaného týkající se neurčitosti žaloby, vyhlásil kárně obviněný totožně znějící rozsudek čj. 18 C 186/2014-210.

[5] Odvolací soud zrušil i druhý rozsudek usnesením ze dne 13. 10. 2017, čj. 30 Co 173/2017-237, z důvodu přetrvávající neurčitosti žaloby, nerespektování názoru odvolacího soudu, nesrozumitelnosti a nepřezkoumatelnosti a nedostatečné právní kvalifikace závazkového vztahu mezi žalobcem a žalovaným.

[6] Kárně obviněný při následném posuzování věci a vyhotovování v pořadí již třetího rozsudku opět plně nerespektoval závazný názor odvolacího soudu, jak by měl postupovat. Místo toho, aby v souladu s občanským soudním řádem vyzval žalobce k odstranění vad žaloby, přeposlal účastníkům usnesení odvolacího soudu a v přípisu pro žalobce dle kárné navrhovatelky uvedl, že žalovanou částku chápal jako poměrnou část nároku, a instruoval ho, aby ten samý poměr vyčíslil na jednotlivé nároky, z nichž se částka skládá, čímž navedl žalobce k jinému postupu, než ke kterému byl povinen jej vyzvat. Následně vydal dne 4. 4. 2018 rozsudek čj. 18 C 186/2014-275 vystavěný na totožných závěrech jako dva předcházející, tedy bez zohlednění závazného názoru odvolacího soudu. Odůvodnění navíc obsahuje pasáže, které měly být nahrazeny textem z dřívějších rozhodnutí (bod 2, 4 rozsudku).

[7] Na základě odvolání žalovaného odvolací soud usnesením ze dne 10. 10. 2018, čj. 30 Co 206/2018-307, zrušil již potřetí rozsudek prvního stupně a nařídil, aby v dalším řízení věc projednal a rozhodl jiný samosoudce. Jako důvod uvedl přetrvávající nepřezkoumatelnost způsobenou především nerespektováním závazného právního názoru odvolacího soudu.

[8] V mezidobí vyšlo najevo, že kárně obviněnému byla kvůli nerespektování závazného právního názoru odvolacího soudu odejmuta věc sp. zn. 18 C 266/2016, za což uložila kárná navrhovatelka kárně obviněnému dne 29. 1. 2018 výtku dle § 88a zákona o soudech a soudcích.

[9] Kárně obviněný dále kárné navrhovatelce sdělil, že podobná situace by mohla nastat v dalších věcech. Konkrétně uvedl věc sp. zn. 18 C 169/2012, sp. zn. 18 C 77/2014 a sp. zn. 18 C 212/2014.

[10] Kárná navrhovatelka dále uvedla, že si u ní kárně obviněný stěžoval na tzv. mobbing ze strany předsedkyně odvolacího senátu. Jeho projevy spatřoval právě ve zrušovacích usneseních odvolacího soudu. Kárně obviněný je přesvědčen, že jím vyhotovené rozsudky splňují zákonné požadavky a jsou přezkoumatelné, důvody uváděné odvolacím soudem jsou tak účelové a zaměřené proti osobě kárně obviněného. Nejdříve chtěl situaci řešit podáním stížnosti, ale od tohoto postupu následně upustil.

[11] Závěrem kárná navrhovatelka poznamenala, že za současné situace, kdy projednávání věci sp. zn. 18 C 186/2014 trvá již několik let a náklady na právní zastoupení činí statisíce korun, a vzhledem k tomu, že kárně obviněnému již byla udělena výtka v jiné

věci za nerespektování závazného právního názoru odvolacího soudu, je nutné, aby postup kárně obviněného posoudil nezávislý orgán - kárný soud.

[12] Ke lhůtám pro podání kárného návrhu kárná navrhovatelka uvedla, že předmětem kárného řízení je postup kárně obviněného ode dne následujícího po dni, kdy mu bylo předloženo první zrušující usnesení, které byl povinen uposlechnout, tedy od 22. 12. 2016. Objektivní tříletá lhůta tak dle jejího názoru byla zachována. Stejně tak i subjektivní šestiměsíční lhůtu považuje kárná navrhovatelka za zachovanou, neboť se dne 20. 11. 2018 dozvěděla o tom, že odvolací soud (již potřetí) zrušil rozsudek kárně obviněného a věc mu odejmul, a kárný návrh podala dne 5. 4. 2019 (doručen kárnému soudu dne 9. 4. 2019).

[13] Jako kárné opatření navrhla uložení důtky podle § 88 odst. 1 písm. a) zák. č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“).

## II. Vyjádření kárně obviněného a soudcovské rady

[14] Kárně obviněný ve svých podáních ze dne 3. 6. 2019 a dne 2. 7. 2019 uvedl, že se vyjádří až ústně před kárným senátem a že si nevolí obhájce. Přípisem ze dne 30. 4. 2019 požádal o přerušení kárného řízení do doby rozhodnutí věci sp. zn. 18 C 186/2014 Nejvyšším soudem, který posoudí, zda byl správný postup kárně obviněného nebo odvolacího soudu. Kárný soud návrhu nevyhověl. Přípisem ze dne 12. 8. 2019 vznesl námitku promlčení a navrhl zastavení kárného řízení. Namítal, že kárná navrhovatelka o stavu věci sp. zn. 18 C 186/2014 věděla od ledna 2018. V době podání kárného návrhu tak do subjektivní lhůty spadalo pouze rozhodnutí odvolacího soudu čj. 30 Co 206/2018-307, nikoliv rozhodnutí kárně obviněného.

[15] Kárně obviněný se přípisem ze dne 20. 8. 2019 omluvil z kárného jednání a ke kárnému návrhu uvedl, že pokud by respektoval právní názor odvolacího soudu, porušil by zákon a upřel by žalobci právo na spravedlivý proces tím, že by „nutil“ žalobce matematicky vyjádřit, které nároky požaduje zcela a které z části.

[16] Soudcovská rada k samotné podstatě kárného provinění uvedla, že se necítí být povolána posuzovat tuto věc po právní stránce. Jde podle ní o velmi citlivou otázku vztahu soudcovské nezávislosti k vázanosti právním názorem vyššího soudu. K osobě kárně obviněného soudcovská rada uvedla, že dlouhodobě patří mezi soudce s nejvyšší výkonností. Jeho osobností stránku je poněkud složité hodnotit, neboť je uzavřenější povahy a kontakty s většinou kolegů až na výjimky nevyhledává, nicméně se jim na druhou stranu nebrání.

## III. Podstatný obsah jednání před kárným senátem

[17] Předseda kárného senátu v souladu s § 13 a § 17 odst. 3 zákona č. 7/2002 Sb. úvodem seznámil účastníky řízení s výsledky předběžného šetření ve věci.

*III.1. Úvodní stanoviska*

[18] Kárná navrhovatelka nejprve popsala situaci, která předcházela podání kárného návrhu. Uvedla, že se nejedná o první věc, v níž se kárně obviněný ocitl v konfliktu s odvolacím soudem. Již dříve proto byla kárně obviněnému udělena výtka v jiné věci a byla mu zdůrazněna zákonem stanovená vázanost právním názorem odvolacího soudu. Kárně obviněný však nadále v některých věcech tuto povinnost nerespektoval.

[19] Kárně obviněný se necítil vinen. Nezpochybnil povinnost řídit se závazným právním názorem odvolacího soudu, ale dodal, že v určitých extrémních případech by tato povinnost neměla být vynucována. Jako příklad uvedl nesplnění vojenského rozkazu, který spočívá v zastřelení generála nebo vyloupení muničního skladu, tedy jedná se nad veškerou pochybnost o protiprávní jednání. Tato situace podle něj nastala v nyní posuzovaném případě. Odvolací soud jej zavázal k postupu, který byl v rozporu s právem, neboť zasahoval do práva žalobce formulovat svou žalobu. Pokud by se kárně obviněný řídil názorem odvolacího soudu, porušil by tím základní zásady sporného civilního procesu a zároveň by jednal v rozporu se svým právním přesvědčením.

*III.2. Dokazování*

*III.2.a Listiny*

[20] V rámci dokazování byl proveden důkaz soudním spisem Okresního soudu v Liberci sp. zn. 18 C 186/2014, v němž se jako pro věc podstatné jeví zejména rozsudek Okresního soudu v Liberci ze dne 2. 12. 2015, čj. 18 C 186/2014-150, usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 24. 11. 2016, čj. 30 Co 74/2016-198, rozsudek Okresního soudu v Liberci ze dne 22. 3. 2017, čj. 18 C 186/2014-210, usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 13. 10. 2017, čj. 30 Co 173/2017-237, rozsudek Okresního soudu v Liberci ze dne 4. 4. 2018, čj. 18 C 186/2014-275, a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 10. 10. 2018, čj. 30 Co 206/2018-307.

[21] Dále byl proveden důkaz osobním spisem kárně obviněného, v němž je pro věc podstatnou zejména důtka udělená mu dne 29. 1. 2018 pod sp. zn. 55 Spr 167/2018 (č. l. 56 osobního spisu), jež se týkala věci Okresního soudu v Liberci sp. zn. 18 C 266/2016, přidělené podle rozvrhu práce kárně obviněnému. V této věci odvolací soud rozhodl obdobně jako ve věci sp. zn. 18 C 186/2014 pro opakované nerespektování závazného právního názoru odvolacího soudu prvoinstančním soudem o odnětí věci kárně obviněnému.

*III.2.b Výslech svědkyně Mgr. Ing. D. S.*

[22] Svědkyně Mgr. Ing. D. S. uvedla, že zastává na Okresním soudě v Liberci funkci místopředsedkyně civilního úseku. Náplní její práce je zejména dohled nad plynulostí a efektivností soudních řízení na civilním úseku, vyřizování stížností, komunikace s Ministerstvem spravedlnosti ve věcech uplatňování nároků náhrady škody.

[23] K osobě kárně obviněného uvedla, že jej považuje za pracovitého, jeho postup v řízení je plynulý, při běžných kontrolách u něj nebyly zjištěny průtahy ani jiné

nedostatky. S nyní projednávaným případem byla svědkyně seznámena kárnou navrhovatelkou a přizvána k následným jednáním s kárně obviněným z titulu své funkce. Byla přítomna jednání, při němž kárná navrhovatelka vysvětlovala kárně obviněnému jeho povinnost řídit se závazným právním názorem odvolacího soudu, i formálnímu jednání, kdy byla kárně obviněnému udělena výtka za opakované porušení této povinnosti.

[24] Na otázku předsedy kárného senátu ohledně bezprostřední reakce kárně obviněného po obdržení výtky uvedla, že byl překvapen a nechápal, za co ji obdržel. Jiné kroky nepodnikl.

[25] Na otázku kárné navrhovatelky, zda si je svědkyně vědoma i nějakých dalších jednání mezi kárnou navrhovatelkou a obviněným před udělením výtky, odpověděla, že se pravděpodobně jednalo o první formální jednání, ale že dříve mezi nimi probíhaly rozhovory ohledně závaznosti právního názoru odvolacího soudu.

[26] Na otázku kárné navrhovatelky, zda registruje u jiného soudce civilního úseku Okresního soudu v Liberci podobné jednání, uvedla, že se s odnětím a přikázáním věci k rozhodnutí jinému soudci nesetkala.

[27] K dotazu předsedy kárného senátu ohledně přidělování spisů odvolacímu soudu a vztahům mezi kárně obviněným a odvolacím soudem uvedla, že jí není znám systém, jakým jsou spisy přidělovány. O žádném problému neví. Zaslechla něco o neshodách se senátem, kterému předsedá JUDr. S., ale podrobnosti a další vývoj situace nezná.

### *III.3. Závěrečné návrhy*

[28] Kárná navrhovatelka uvedla, že důvodem pro podání kárného návrhu je rozhodnutí „sporu“, který vede s kárně obviněným ohledně dodržování závazného právního názoru odvolacího soudu, nikoliv osobnost kárně obviněného. Nerespektování názoru totiž vede v dotčené kauze k neúměrně až nesnesitelně dlouhé době řízení. Ani po pěti letech není stále konečné rozhodnutí ve věci samé a vede to ke vzniku velmi vysokých nákladů řízení.

[29] Kárně obviněný zopakoval, že má za to, že postupoval podle zákona a že se nedopustil kárného provinění.

## IV. Posouzení věci kárným senátem

### *IV.1. Včasnost kárného návrhu*

[30] Kárný senát se zabýval nejprve tím, zda byl návrh podán v rámci lhůt vyplývajících z § 9 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., dle něhož musí být návrh na zahájení kárného řízení *podán nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o skutečnostech týkajících se kárného provinění, které jsou rozhodné pro podání návrhu, nejpozději však do tří let ode dne spáchání kárného provinění*. Dospěl k závěru, že návrh byl podán jak v rámci objektivní tříleté, tak v rámci subjektivní šestiměsíční lhůty (objektivní lhůta pro podání kárného návrhu je zároveň totožná s hmotněprávní prekluzivní lhůtou zániku kárné odpovědnosti dle § 89 zákona o soudech a soudcích).

[31] Návrh na zahájení kárného řízení byl u Nejvyššího správního soudu podán dne 9. 4. 2019.

[32] Jednání kárně obviněného mělo spočívat v rozhodovací činnosti ve věci sp. zn. 18 C 186/2014, jehož posledním relevantním projevem navenek bylo vydání třetího rozsudku v dané věci, tedy rozsudku ze dne 4. 4. 2018, čj. 18 C 186/2014-275. Je zjevné, že jednání kárně obviněného přetrvávalo hluboko uvnitř tříleté objektivní prekluzivní lhůty, byl-li návrh na zahájení kárného řízení podán zhruba rok po vydání tohoto rozsudku.

[33] Co se týče lhůty subjektivní, její běh odvisí od momentu, kdy se do sféry prvního z potenciálních kárných navrhovatelů, kteří u kárně obviněného připadají v úvahu, dostaly takové informace o rozhodných skutkových okolnostech, které vytvářely důvodné podezření, že jednání kárně obviněné má povahu kárného provinění. V případě jednání takové povahy, jež je kladeno za vinu kárně obviněnému, je dostatečně konkrétním souborem informací rozsudek odvolacího soudu, kterým byl shora uvedený třetí prvoinstanční rozsudek ve věci sp. zn. 18 C 186/2014 zrušen. Je jím proto, že v něm lze najít informace o „dovršení“ potenciálně závadného jednání kárně obviněného, a sice o zrušení třetího prvoinstančního rozsudku a přikázání, že o věci má rozhodnout jiný soudce (včetně odůvodnění tohoto rozhodnutí). Třetí prvoinstanční rozsudek byl zrušen usnesením krajského soudu ze dne ze dne 10. 10. 2018, čj. 30 Co 206/2018-307. Kárný návrh byl podán zhruba 4 měsíce po vydání rozhodnutí odvolacího soudu, přičemž je zjevné, že do sféry navrhovatelky se nemohl dostat dříve, než byl vydán. Šestiměsíční subjektivní lhůta tedy byla s rezervou zachována.

*IV.2. Skutková zjištění a jejich hodnocení*

[34] Mezi stranami je nesporné a rovněž to plyne i z obsahu všech tří prvoinstančních rozsudků vydaných kárně obviněným i všech tří usnesení krajského soudu, jimž tyto rozsudky byly zrušeny, že kárně obviněný ve druhém a třetím prvoinstančním rozsudku, které vydal, vědomě zaujal jiný právní názor, než jaký byl srozumitelně a jednoznačně vyjádřen v prvním a druhém zrušujícím usnesení krajského soudu. Stejně tak je nesporné (kárně obviněný to sám potvrdil ve svých vyjádřeních), že důvodem, pro který takto kárně obviněný ve svém druhém a třetím rozsudku postupoval, byl zásadní nesouhlas s právním názorem odvolacího soudu, jímž se podle závazných právních názorů ve zrušujících usneseních vyslovených měl řídit.

[35] Pro věc je podstatné i to, že nesouhlas s názorem odvolacího soudu vysloveným v režimu instanční (kasační) závaznosti projevil kárně obviněný opakovaně (s následkem odnětí věci) i v další věci, a sice sp. zn. 18 C 266/2016. Z výpovědi místopředsedkyně S. je patrné, že diskuse ohledně právních názorů odvolací instance a respektu k nim vedly ona i kárná navrhovatelka s kárně obviněným v neformální rovině i dříve.

[36] Lze tedy shrnout, že ze skutkových zjištění plyne, že kárně obviněný se vědomě a v rámci věci sp. zn. 18 C 186/2014 dvakrát po sobě postavil svou rozhodovací činností právnímu názoru vyslovenému odvolacím soudem ve zrušujícím rozhodnutí, s nímž

nesouhlasil. Jeho názorový rozpor s odvolací instancí a reakce na něj (nerespektování závazného názoru) nebyly v rámci jeho rozhodovací činnosti ojedinělým „úletem“, nýbrž projevem dlouhodobějšího odborného střetu s odvolací instancí. Není patrné, že příčiny tohoto střetu by byly osobního či emocionálního rázu; daleko spíše je lze přičítat vyhrocenému nesouhlasu odborné povahy.

*IV.3. Právní zhodnocení věci*

[37] Podle § 87 odst. 1 zákona o soudech a soudcích *(k)árným proviněním soudce je zaviněné porušení povinností soudce, jakož i zaviněné chování nebo jednání, jímž soudce narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů*. Kárně obviněný rozhoduje jako samosoudce (předseda senátu) v prvním stupni podle občanského soudního řádu. Podle jeho § 226 odst. 1, *(b)ylo-li rozhodnutí zrušeno a byla-li věc vrácena k dalšímu řízení, je soud prvního stupně vázán právním názorem odvolacího soudu*. Z uvedeného je zřejmé, že je povinností soudce prvního stupně postupovat podle právního názoru odvolacího soudu. Porušení této povinnosti za předpokladu, že právní názor odvolacího soudu byl ve zrušujícím rozhodnutí vyjádřen dostatečně jednoznačně, srozumitelně a nepodmíněně, může být podle okolností zaviněným porušením povinnosti soudce podle § 87 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, přičemž zpravidla může ohrozit důvěru řádné rozhodování soudů, zejména důvěru v jeho odbornost, spravedlivost a nestrannost. O tomto panuje v judikatuře kárných senátů obecná shoda (obecné úvahy spolu s odkazy na prejudikaturu viz např. v bodech 65 až 69 rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2018, č. j. 16 Kss 7/2017 – 223).

[38] Justiční systém jako jeden ze subsystémů ústavního a politického systému je postaven na principech institucionální a zejména procesní hierarchie. Systém má podobu stupňovité pyramidy, jejíž vrchol má poslední slovo. Jeho instančně nižší články jsou zásadně vázány v dané konkrétní věci právním názorem instančně vyššího článku. V určitém ohledu tato vázanost zasahuje i do skutkového zjišťování (viz body 71-73 již zmíněného rozhodnutí č. j. 16 Kss 7/2017 – 223). Smyslem a účelem procesní hierarchie v justičním systému je to, aby produkoval pokud možno přesvědčivé, předvídatelné a jednoznačné výstupy, tedy rozhodnutí v konkrétních věcech, z nichž některá působí i jako precedenty do budoucna. Je nepochybné, že vyšší instance nemusí mít vždy objektivně nejlepší právní názor a že bez toho, aby se v rámci hierarchického systému střetly konkurující si přístupy k právu a právní názory, není možné docílit vývoje (a snad i „pokroku“) ani v oblasti práva. Právní názor v konkrétní věci tedy může v rámci putování této věci instancemi doznat změny. Musí se tak však dít způsoby procesně předvídanými a tak, že každý z článků instančního systému respektuje svou roli v něm (v rovině precedenční srov. bod 11 usnesení kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2019, č. j. 16 Kss 5/2017 – 139).

[39] Rolí prvostupňového soudce je mimo jiné respektovat v konkrétním případě právní názor odvolacího soudu (příp. dalších instančně nadřízených soudů). Pokud by tak nečinil, třeba i z důvodů, jež mohou být nezaujatým vnějším pozorovatelem považovány za rozumné (byť nikoli nezbytně správné), rozbíjel by hierarchický systém soudního nalézání práva a s ním i jeho legitimitu. Soudní systém instančním postupem hledá „institucionální

pravdu“, nikoli jakousi „Pravdu s velkým P“, která je mimo dějiny. Historie dává mnoho příkladů, že to, co později bylo shledáno samozřejmou pravdou, nebylo ve své době za pravdu považováno, jelikož k tomu vývoj zkrátka „ještě“ nedospěl. Instanční systém je i se svou těžkopádností, někdy zdlouhavostí a pro vnějšího pozorovatele složitostí a občasnou nesrozumitelností z dlouhodobého hlediska tím nejlepším, co zatím lidstvo vymyslelo jako nástroj hledání a nalézání spravedlnosti. Zaručuje totiž rozumnou kombinaci stability (a tedy předvídatelnosti) a flexibility (schopnosti reagovat na nové potřeby) a dokáže poskytovat na otázky, jež mu jsou kladeny, v posledku jednoznačné odpovědi zaštítěné autoritou a legitimitou institucí, které systém tvoří.

[40] V nyní projednávané věci je nepochybné, že právní názor odvolacího soudu byl jednoznačně a srozumitelně vyjádřen. I pro někoho, kdo není zběhlý v rozhodování občanskoprávních sporů, je z odůvodnění prvního, druhého a koneckonců i třetího usnesení krajského soudu patrné, že krajský soud ukládá soudu prvního stupně vyzvat žalobce k upřesnění jím tvrzeného nároku tak, aby uvedl, ve vztahu k jaké z více dílčích služeb, o jejichž (ne)poskytnutí se jednalo, požaduje zaplatit jakou částku. Kárný soud nehodlá jakkoli hodnotit správnost právního názoru odvolacího soudu a posuzovat, zda náhodou kárně obviněný nemá větší „Pravdu s velkým P“ než odvolací soud. To možná posoudí historie v podobě vyšších instancí soudů; možná neposoudí. Podstatné je, že odvolací soud v rámci svých pravomocí poskytl v dané fázi běhu věci soudními instancemi svoji „institucionální pravdu“, kterou byl kárně obviněný povinen respektovat. To však kárně obviněný neučinil a poprvé i podruhé se odvolací instanci svým postupem vědomě vzepřel.

[41] Judikatura kárných senátů připouští, že povinnost respektovat právní názor instančně nadřízeného soudu není neomezená. Výjimky z ní (viz k tomu zejména bod 69 již zmíněného rozhodnutí č. j. 16 Kss 7/2017 – 223) v případě kárně obviněného zjevně nebyly dány. Kárný senát tehdy uvedl: „*Po vydání rozhodnutí soudu vyšší instance se mohou relevantně změnit poměry, takže se jeho pokyn může stát z nějakého důvodu obsoletním. Jiným příkladem může být uložení pokynu natolik zjevně nezákonného, že postupovat podle něho by bylo v očividném rozporu se samou podstatou role soudce v ústavním systému. Dalším příkladem by za okolností, které na tomto místě není důvodu hlouběji rozebírat, mohla být výhrada svědomí. Jiným příkladem, který by za specifických okolností (typicky za podmínek totalitního režimu či ovládnutí justičního systému očividně nelegitimními silami) nejen že nebyl kárným proviněním, nýbrž naopak hrdinstvím, jež by měla historie ocenit, by bylo bránění naplnění zločinného příkazu vyšší instance lstí, „švejkováním“, záměrnými průtahy apod.*“

[42] Kárně obviněný považoval právní názor odvolacího soudu za hrubě neodborný. Netvrdil však (a s ohledem na obsah názoru odvolacího soudu si lze takové tvrzení i těžko představit), že by šlo o názor v pravém slova smyslu excesivní (nesmyslný či zcela zjevně vybočující z toho, co lze za nynějších poměrů za hajitelný právní názor v dané oblasti práva ještě považovat, a tedy takový, že „*postupovat podle něho by bylo v očividném rozporu se samou podstatou role soudce v ústavním systému*“). Již vůbec nelze uvažovat o výjimkách typu výhrada svědomí či snad zločinnost pokynu.

[43] Kárně obviněný tedy neměl žádné důvody, které by ospravedlnily neuposlechnutí právního názoru odvolacího soudu.

[44] V kárné judikatuře převažuje názor, že v jádrové oblasti činnosti soudce, tedy při disciplinárním posuzování jeho rozhodovací činnosti, je třeba postupovat nanejvýš obezřetně (viz bod 74 rozhodnutí č. j. 16 Kss 7/2017 – 223). Nepřiměřený důraz na „poslušnost" soudců vůči vyšším instancím by v konečném důsledku mohl složitou rovnováhu mezi stabilitou a flexibilitou justičního systému porušit ve prospěch nadměrné míry stability. Ta by pak snadno mohla přejít v byrokratickou nehybnost, jíž by vládly vyšší instance z pozice neodůvodněně nadřazených „majitelů pravdy". Nezávislý soudce nalézacího soudu by se mohl snadno stát pouhým kolečkem příliš hierarchizované mašinerie. Kárný senát proto pečlivě vážil, zda je v daném případě třeba použít nástrojů kárného práva jakožto *ultima ratio*. Usoudil však, že to třeba je.

[45] Obecně vzato měl kárně obviněný uposlechnout již „napoprvé". Nicméně jeho jednání by snad nemuselo být považováno za kárné provinění, pokud by po prvním zrušení svého rozsudku zcela výjimečně vstoupil do důkladně argumentované právní polemiky s odvolacím soudem a předestřel mu konkurující úvahy. Zejména by musel snést opravdu závažné argumenty, odvolacím soudem vůbec nezvažované, pro lpění na svém názoru. Pokud by nicméně odvolací soud na svém názoru setrval i „napodruhé", pro další polemiku by již nebyl prostor. Kárný senát zdůrazňuje, že rozhodně nemá být pravidlem polemika s názorem vyšší instance v rámci daného konkrétního případu. Právě naopak, pravidlem musí být respektování kasační závaznosti takového názoru a právní polemika má být zcela vzácnou výjimkou, k níž soudce nižšího stupně přistoupí jen a pouze tehdy, má-li hluboké důvody domnívat se, že následování názoru vyšší instance by znamenalo vážný rozpor s objektivním právem. Kárně obviněný však do žádné takovéto opravdu fundamentální polemiky, z jejíž vskutku důkladné argumentace by plynulo, že jde o postup výjimečný, nevstoupil. V podstatě jen setrval po zrušení svého prvního rozsudku na původním názoru a totéž zopakoval i po zrušení druhého rozsudku.

[46] Kárně obviněný se navíc do polemiky s odvolacím soudem nepustil poprvé. V jiné věci (sp. zn. 18 C 266/2016) byl za obdobné jednání postižen důtkou. Lze tedy usuzovat, že jeho vztah k povinnosti respektovat právní názory odvolacího soudu je přinejmenším erodovaný. Tomu nasvědčuje i výpověď svědkyně S. V takovém případě nezbývá než zasáhnout prostředky kárného práva.

[47] Kárný senát proto dospěl k závěru, že jednání kárně obviněného bylo kárným proviněním, jež mělo povahu jednání v přímém úmyslu. Kárně obviněný věděl, že nerespektuje názor odvolacího soudu, a chtěl jej nerespektovat. Pohnutkou jeho jednání byl hluboký nesouhlas s právním názorem odvolacího soudu.

### *IV.4. Kárné opatření*

[48] Podle § 88 odst. 1 (*z)a kárné provinění podle § 87 odst. 1 lze uložit soudci podle závažnosti kárného provinění některé z těchto kárných opatření: a) důtku, b) snížení platu až o 30 % na dobu nejvíce 1 roku a při opětovném kárném provinění, jehož se soudce dopustil v době před zahlazením kárného opatření, na dobu nejvíce 2 let, c) odvolání z funkce předsedy senátu, d) odvolání z funkce soudce*.

[49] Při ukládání kárného opatření za kárné provinění související s jádrem rozhodovací činnosti soudce je třeba obzvláštní obezřetnosti, neboť stejně jako při samotném posuzování, zda je naplněna skutková podstata kárného provinění, je třeba pečlivě dbát toho, aby rozhodování kárných senátů nepotlačovalo v soudcích rozhodovací nezávislost a nemotivovalo je k nepatřičné konformitě a snaze „nedělat si zbytečné problémy“. Pro soudní systém je jistá míra vzpurnosti a osobitosti soudce, nevyvolávají-li chaos či jiné poruchy, daleko menším nebezpečím než jeho úslužnost vůči vyšším místům a vypočítavost.

[50] Kárně obviněný se jednání kladeného mu za vinu sice nedopustil poprvé, nicméně ve věci sp. zn. 18 C 266/2016 bylo jeho pochybení pravomocně vypořádáno důtkou. Z hlediska následků jednání a jiných aspektů jeho objektivní závažnosti tak kárný senát hodnotil toliko jeho postup ve věci sp. zn. 18 C 186/2014. Následky jednání kárně obviněného však ani tak nejsou malé. V dané věci byla žaloba podána 30. 5. 2014 a ke dni rozhodnutí kárného senátu bylo ve věci počtvrté prvostupňově rozhodnuto. Nepřípustné trvání kárně obviněného na svém právním názoru a nerespektování názoru odvolacího soudu tedy bylo významnou příčinou toho, že ani po více než pěti letech není spor, který se *prima facie* nejeví jako nadměrně složitý (jde v něm o zaplacení částky na základě smlouvy mezi podnikateli), definitivně rozhodnut. Takto vzniklý justiční „ping-pong“ v nikoli malé míře narušuje důvěru účastníků v odborné, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů. Účastníci si právem mohou myslet, že soudní systém rozhoduje chaoticky a nepředvídatelně, jestliže soudu nižšího stupně jsou odvolací instancí opakovaně z téhož důvodu rušena jeho rozhodnutí, v důsledku čehož se konečné rozhodnutí oddaluje. Jednání kárně obviněného mělo v této rovině vážný následek, který nelze ani v nejmenším bagatelizovat.

[51] Kárně obviněnému polehčuje, že do střetu s odvolacím soudem vstoupil z důvodů nezavrženíhodných, byť nikoli omluvitelných. Byl subjektivně přesvědčen o správnosti svého názoru a o nesprávnosti názoru soudu odvolacího (po kárném soudu chtěl jakési „rozsouzení“ tohoto právního sporu) a toto lze považovat za jediný důvod jeho jednání. Není patrné, že by jednal ze zášti, z osobní nevraživosti, zlomyslně či z jiných nízkých důvodů. Soudce má být schopen hájit svůj názor, je-li z dobrých důvodů a po jeho pečlivém promyšlení přesvědčen, že má pravdu; na druhé straně však jej nemůže hájit tam, kde mu zákon výslovně ukládá uposlechnout názoru jiného článku justičního systému.

[52] Výrazně polehčující okolností je, že se kárně obviněný dopustil svého jednání toliko ve vztahu k jedné jím projednávané věci. Nicméně z širších hledisek, při hodnocení jeho osobnosti jakožto profesionála, nelze přehlédnout, že (byť pravomocně vyřešené) potíže s odvolacím soudem měl již dříve a že podle všeho tendence vést nemístným způsobem jakýsi boj s odvolacím soudem je u něho přítomna již déle.

[53] Podle hodnocení kárné navrhovatelky, o jehož relevanci se neobjevily pochybnosti, je kárně obviněný odborně zdatný, přemýšlivý a výkonný soudce.

[54] Lze tedy shrnout, že jednání kárně obviněného se týká jádra soudcovské nezávislosti, před kárným senátem stojí poprvé, jeho pohnutky byly „čisté“, byť nikoli omluvitelné a obecně jde o kvalitního soudce. Po celkovém zvážení výše uvedených dílčích

aspektů dospěl kárný senát k závěru, že v tuto chvíli není třeba přistoupit k finančnímu postihu (snížení platu). Nicméně zvláště s ohledem na vcelku vážný následek, jejž mělo jednání kárně obviněného pro účastníky (prodloužení soudního řízení, k němuž nemuselo dojít), nebylo možno věc řešit bez uložení kárného opatření. Soud proto uložil kárně obviněnému důtku. Podotýká zároveň, že pokud by kárně obviněný svůj vztah k respektování právního názoru odvolacího soudu patřičně nezměnil, musel by v případném dalším podobném kárném řízení počítat pravděpodobně s mnohem citelnějším postihem.

*IV.5. Závěr*

[55] Kárný senát věří, že projednání věci před kárným senátem bude pro kárně obviněného dostatečným impulsem ke změně přístupu k právním názorům odvolacího soudu.

[56] Na kárně obviněném je třeba ocenit intenzitu jeho zájmu o právní otázky, s nimiž se v praxi setkává. Není nic špatného na tom, že je přesvědčen, že odvolací soud některé z těchto otázek neposuzuje správně. Cestou, jak vyvolat o takových otázkách obecnější diskusi, však nemůže být jakýsi boj s odvolacím soudem, jenž nakonec skončí kárným řízením. Daleko vhodnější by bylo, pokud by kárně obviněný své názory a názory odvolacího soudu konfrontoval v důkladně vyargumentované odborné polemice na stránkách některého z odborných právnických časopisů. Taková polemika může být fundamentální a kritická, a přitom volit uměřený a důstojný tón.

**P o u č e n í :** Odvolání proti rozhodnutí v kárném řízení **n e n í** přípustné (§ 21 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 16. září 2019

JUDr. Karel Šimka
předseda kárného senátu